

УДК 796

DOI <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2025-1-16>

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Симонік А. В.

*кандидат біологічних наук,
доцент кафедри фізичної культури і спорту
Запорізький національний університет
вул. Університетська, 66, Запоріжжя, Україна
orcid.org/0000-0001-8574-8744
020190@ukr.net*

Воронкова Т. В.

*викладачка кафедри фізичної культури і спорту
Запорізький національний університет
вул. Університетська, 66, Запоріжжя, Україна
orcid.org/0009-0009-9904-6378
kafedraops@ukr.net*

Сватєєв В. А.

*магістр спеціальності 017 «Фізична культура і спорт»
освітньої програми «Спорт»
Запорізький національний університет
вул. Університетська, 66, Запоріжжя, Україна
orcid.org/0009-0004-4733-2878
vsvatiev@ukr.net*

Ключові слова: змішане навчання, спорт, цифрові технології, професійна підготовка, освітній процес.

У статті розкрито значення змішаного навчання як інноваційної освітньої стратегії, спрямованої на формування ключових професійних компетенцій, що відповідають вимогам сучасного суспільства. Особливу увагу приділено необхідності комплексного підходу до інтеграції теоретичних знань, практичних навичок і цифрових інструментів у навчальний процес. Здійснено детальний аналіз чинних підходів до впровадження змішаного навчання. Запропоновано авторську модель, яка включає чотири основні компоненти: теоретичний, практичний, цифровий і самостійну роботу студентів. Упровадження цієї моделі сприяє не лише підвищенню ефективності освітнього процесу, а й створенню умов для розвитку самостійності, критичного мислення й адаптивності студентів. Акцент зроблено на використанні цифрових технологій, зокрема таких інструментів, як інтерактивні симуляції, онлайн-курси, віртуальні платформи для дистанційного навчання. Завдяки їм студенти можуть отримувати доступ до навчальних матеріалів у будь-який час і з будь-якого місця, що сприяє гнучкості й доступності навчання. Однак у процесі впровадження змішаного навчання виникають значні виклики, а саме: недостатня технічна база навчальних закладів, низький рівень цифрової грамотності студентів і викладачів, а також відсутність чітких методичних рекомендацій для викладачів. Додатково розглянуто необхідність систематичного підвищення кваліфікації викладачів і створення програм з розвитку цифрової грамотності студентів. У статті акцентується увага на важливості забезпечення технічної та методичної

підтримки для всіх учасників освітнього процесу. Надано практичні рекомендації для закладів вищої освіти, які передбачають модернізацію технічної бази, розроблення навчальних програм, орієнтованих на змішане навчання, організацію тренінгів для викладачів і створення інтерактивного освітнього середовища. Упровадження таких підходів сприятиме якісному вдосконаленню освітнього процесу, розвитку в студентів цифрових компетентностей і підготовці висококваліфікованих фахівців, здатних ефективно працювати в умовах сучасного ринку праці.

MODERNIZING THE EDUCATIONAL PROCESS IN THE TRAINING OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS SPECIALISTS USING BLENDED LEARNING TECHNOLOGIES

Symonik A. V.

PhD, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Physical Culture and Sports

Zaporizhzhia National University

Universytetska str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine

orcid.org/0000-0001-8574-8744

020190@ukr.net

Voronkova T. V.

Lecturer at the Department of Physical Culture and Sports

Zaporizhzhia National University

Universytetska str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine

orcid.org/0009-0009-9904-6378

kafedraops@ukr.net

Svatiev V. A.

Master of Specialty 017 "Physical Culture and Sport"

Educational Program "Sport"

Zaporizhzhia National University

Universytetska str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine

orcid.org/0009-0004-4733-2878

vsvatiev@ukr.net

Key words: *blended learning, sport, digital technologies, professional training, educational process.*

The article explores the significance of blended learning as an innovative educational strategy aimed at developing essential professional competencies aligned with the demands of modern society. Special attention is given to the necessity of a comprehensive approach to integrating theoretical knowledge, practical skills, and digital tools into the learning process. The study provides a thorough analysis of existing approaches to blended learning and proposes an original model that includes four key components: theoretical, practical, digital, and independent student work. The implementation of this model not only enhances the efficiency of the educational process but also creates conditions for developing students' independence, critical thinking, and adaptability. The focus is on leveraging digital technologies, such as interactive simulations, online courses, and virtual platforms for distance learning. These tools enable students to access educational materials anytime and anywhere, promoting flexibility and accessibility in learning. However, significant challenges arise during the implementation of blended

learning. These include insufficient technical infrastructure in educational institutions, low levels of digital literacy among students and educators, and the lack of clear methodological guidelines for instructors. Additionally, the necessity of systematic professional development for educators and the creation of digital literacy programs for students is emphasized. The article highlights the importance of providing technical and methodological support for all participants in the educational process. Practical recommendations for higher education institutions are offered, including the modernization of technical infrastructure, the development of curricula focused on blended learning, the organization of training sessions for educators, and the creation of an interactive educational environment. Implementing these approaches is expected to significantly improve the quality of the educational process, foster the development of students' digital competencies, and prepare highly skilled professionals capable of thriving in the modern labor market.

Вступ. Сучасний етап розвитку освіти характеризується інтенсивною інтеграцією цифрових технологій у навчальний процес. У галузі підготовки фахівців фізичної культури і спорту це набуває особливої актуальності, оскільки така підготовка поєднує теоретичні знання з практичними навичками, що потребують нових підходів до організації навчального процесу. Змішане навчання, яке об'єднує традиційні методи викладання з використанням цифрових технологій, відкриває широкі можливості для підвищення ефективності навчання, покращення мотивації студентів і забезпечення доступності освітніх ресурсів.

Актуальність теми зумовлена кількома факторами:

1. Глобалізація та цифровізація освіти: міжнародний досвід свідчить про все більшу роль онлайн-ресурсів, інтерактивних платформ і мобільних застосунків у навчальному процесі.

2. Особливості фізичної культури та спорту: розвиток фахівців у цій сфері вимагає гармонійного поєднання теоретичних знань із практичними вміннями, що потребує гнучкого й адаптивного підходу до навчання.

3. Сучасні виклики освіти: пандемія COVID-19, введення військового стану в Україні продемонстрували необхідність створення ефективних дистанційних і змішаних форм навчання, зокрема, у професійній освіті.

Дослідження показують, що питання цифровізації та змішаного навчання в підготовці майбутніх фахівців фізичної культури активно вивчають українські й закордонні науковці. С. Лазоренко в роботі [2] наголошує на важливості підготовки майбутніх фахівців до впровадження цифрових технологій. Автор аналізує результати експериментальної роботи, що демонструють підвищення ефективності навчання завдяки інтеграції цифрових інструментів у навчальний процес. А. Сущенко [5] розглядає можливості інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці. Автор виділяє переваги, такі як

доступність освітніх матеріалів, персоналізація навчання та інтерактивність. О. Семеніхіна [4] досліджує використання технологій DIGITAL HEALTH у професійній діяльності фахівців фізичної культури. Вона акцентує на важливості цифрових інструментів для моніторингу фізичного стану, аналізу даних і розроблення персоналізованих програм тренувань. С. Атаманюк [1] обґрунтовує методологічні засади підготовки майбутніх фахівців до використання інноваційних рухових активностей. Автори наголошують на ролі цифрових ресурсів у створенні адаптивного освітнього середовища. Ю. Мосейчук, О. Цибанюк [3] у працях аналізують зарубіжний досвід підготовки фахівців у сфері фізичного виховання, зокрема у Великій Британії та Румунії. Їхні дослідження вказують на ефективність змішаного навчання для формування професійних компетентностей.

Таким чином, наукові роботи демонструють високу ефективність змішаного навчання в професійній підготовці фахівців фізичної культури. Водночас недостатньо дослідженими залишаються питання впровадження таких технологій у навчальний процес закладів вищої освіти України. Це створює необхідність для подальшого аналізу та розроблення нових підходів до організації змішаного навчання в цій сфері.

Мета статті – обґрунтувати необхідність упровадження змішаного навчання в підготовку фахівців фізичної культури і спорту, проаналізувати можливості його використання в освітньому процесі й розробити рекомендації для закладів вищої освіти України.

Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання:

1. Вивчити теоретичні основи змішаного навчання та його переваги.

2. Проаналізувати сучасний стан використання змішаного навчання в підготовці фахівців фізичної культури і спорту на основі наукових публікацій.

3. Визначити ключові компоненти змішаного навчання, які можуть бути інтегровані в освітній процес.

4. Розробити рекомендації щодо впровадження змішаного навчання в закладах вищої освіти України.

Виклад основного матеріалу. Змішане навчання (blended learning) – це освітній підхід, який поєднує традиційні аудиторні методи викладання з інтерактивними цифровими технологіями. Такий формат дає змогу створити гнучке освітнє середовище, що забезпечує доступ до навчальних матеріалів у будь-який час, адаптує процес навчання до індивідуальних потреб студентів і сприяє інтерактивній взаємодії викладачів і здобувачів освіти.

Основні компоненти змішаного навчання:

1. Очний компонент – аудиторна робота, практичні заняття, лабораторії та консультації.

2. Цифровий компонент – використання онлайн-платформ, відеолекцій, інтерактивних симуляторів, мобільних застосунків тощо.

3. Самостійна робота – виконання завдань за допомогою електронних ресурсів і дистанційних інструментів, таких як електронні підручники, форуми, відеоінструкції.

Для підготовки фахівців фізичної культури і спорту цей підхід є особливо актуальним через необхідність поєднання теоретичних знань із практичними навичками. Наприклад, цифрові технології можуть забезпечувати доступ до інноваційних методик тренувань, моделювати реальні ситуації для відпрацювання рішень і допомагати в моніторингу фізичного стану спортсменів.

Сьогодні використання змішаного навчання стає дедалі популярнішим у закладах вищої освіти. Це зумовлено його здатністю адаптувати навчальний процес до сучасних потреб здобувачів освіти.

Аналіз наукових публікацій свідчить про широке застосування цифрових технологій у підготовці майбутніх фахівців із фізичної культури і спорту. Так, С. Лазоренко [2] наголошує, що інтеграція цифрових інструментів у навчальний процес дає студентам змогу розвивати критичне мислення, самостійність і здатність адаптуватися до змін у професійній діяльності. Цифрові платформи також забезпечують можливість отримання доступу до новітніх досліджень, тренувальних програм і методик.

О. Семеніхіна [4] акцентує увагу на тому, що технології DIGITAL HEALTH відкривають нові горизонти для моніторингу й корекції фізичного стану спортсменів, а також дають викладачам і тренерам можливість будувати індивідуалізовані тренувальні програми. Це є важливим у контексті підготовки майбутніх фахівців, оскільки сприяє

розвитку їхніх компетентностей у використанні сучасних цифрових інструментів.

Водночас, як зазначає А. Сущенко [5], залучення інформаційно-комунікаційних технологій потребує відповідної підготовки викладачів, модернізації змісту навчальних дисциплін і створення умов для ефективного використання цих технологій у навчальному процесі.

Незважаючи на численні переваги, упровадження змішаного навчання стикається з певними труднощами:

1. Недостатня технічна підготовка викладачів. Багато викладачів не мають достатнього досвіду роботи із сучасними цифровими платформами.

2. Обмежені ресурси закладів освіти. Деякі університети не мають належного технічного забезпечення для впровадження цифрових технологій.

3. Низький рівень цифрової грамотності студентів. Не всі здобувачі освіти готові до роботи з онлайн-ресурсами й інструментами самоконтролю.

4. Відсутність чітких методичних рекомендацій щодо використання змішаного навчання у сфері фізичної культури і спорту.

Для ефективного впровадження змішаного навчання в підготовку фахівців фізичної культури і спорту доцільно:

1. Розробити програми підвищення кваліфікації викладачів, спрямовані на опанування сучасними цифровими інструментами.

2. Оснастити навчальні заклади необхідним технічним обладнанням (комп'ютери, проєктори, програмне забезпечення).

3. Включити в освітні програми дисципліни, які розвивають цифрову грамотність студентів.

4. Розробити методичні матеріали й рекомендації для організації змішаного навчання у сфері фізичної культури і спорту.

Для ефективного впровадження змішаного навчання в підготовку майбутніх фахівців фізичної культури і спорту необхідно розробити модель (таблиця 1), яка інтегрує теоретичну, практичну й цифрову складові навчального процесу. Нижче представлено запропоновану модель. Зміст етапів упровадження моделі ефективного змішаного навчання подано на рисунку 1.

Упровадження змішаного навчання сприятиме:

- підвищенню якості освітнього процесу;
- розвитку цифрових компетенцій у студентів і викладачів;
- збільшенню гнучкості й доступності навчання;
- забезпеченню конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

Для ефективного впровадження змішаного навчання в підготовку фахівців фізичної культури і спорту в умовах української системи освіти можуть бути надані такі рекомендації:

Таблиця 1

Модель ефективного впровадження змішаного навчання в підготовку майбутніх фахівців фізичної культури і спорту

	Теоретичний компонент	Практичний компонент	Цифровий компонент	Самостійна робота
Спрямованість	Надання студентам фундаментальних знань, які необхідні для розуміння основ фізичного виховання та спортивних дисциплін	Відпрацювання практичних навичок, необхідних для професійної діяльності	Використання сучасних технологій для посилення навчального процесу	Виконання завдань, які допомагають закріпити отримані знання й навички
Форма реалізації	Лекції в традиційному або онлайн-форматі, вебінари, інтерактивні відеоуроки	Аудиторні заняття, тренування в спортивних залах або на відкритих майданчиках, лабораторії фізичної активності	Інтерактивні симуляції, онлайн-курси, відеоінструкції, віртуальні тренування	Підготовка проєктів, участь у форумах та онлайн-дискусіях, виконання практичних завдань
Інструменти	Онлайн-платформи Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams для доступу до навчальних матеріалів і тестування	Використання відеоаналізу тренувань, мобільних застосунків для моніторингу фізичних показників (наприклад, MyFitnessPal, Endomondo)	Програми візуалізації рухів, цифрові платформи для аналізу спортивної діяльності, наприклад Coach's Eye або Dartfish	Інтерактивні завдання, навчальні відео, освітні ресурси (Coursera, Khan Academy)
Мета	Забезпечити гнучкість і доступність навчального контенту для студентів	Забезпечити розвиток професійних навичок, необхідних у реальній роботі	Надати студентам інструменти для використання цифрових технологій у професійній діяльності	Розвинути вміння самостійно працювати з інформацією та застосовувати її на практиці

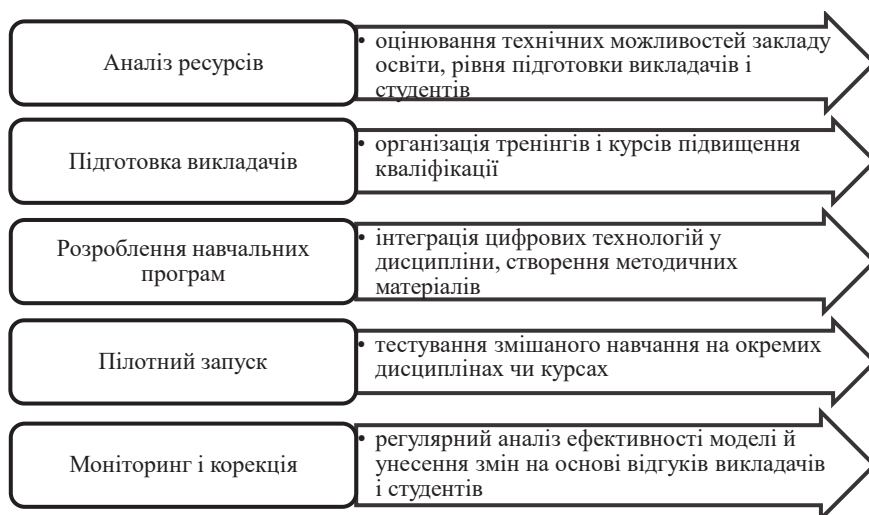

Рис. 1. Етапи впровадження моделі ефективного змішаного навчання

1. Створення технічної бази. Оснащення закладів вищої освіти сучасним обладнанням: інтерактивними дошками, комп'ютерами, планшетами, спортивними трекерами. Забезпечення доступу до високошвидкісного інтернету й відповідного програмного забезпечення (наприклад, платформ Moodle, Google Classroom).

2. Підготовка викладачів. Розроблення та проведення курсів підвищення кваліфікації для викладачів, зокрема тренінгів із використання цифрових платформ і технологій дистанційного навчання. Створення методичних посібників і рекомендацій для викладачів щодо інтеграції змішаного навчання в їхні дисципліни. Підтримка

участі викладачів у конференціях і семінарах із цифровізації освіти.

3. Розроблення навчальних програм. Інтеграція змішаного навчання в освітні програми з урахуванням специфіки фізичного виховання і спорту. Розроблення нових дисциплін, спрямованих на формування цифрових компетентностей у студентів. Створення електронних навчальних матеріалів, таких як інтерактивні посібники, відеоуроки й симуляції.

4. Залучення студентів. Проведення ознайомих семінарів для студентів щодо користування цифровими інструментами та платформами. Мотивування студентів до самостійної роботи через гейміфікацію навчального процесу (використання систем балів, рейтингів, нагород). Організація інтерактивних проєктів і групових завдань із використанням цифрових інструментів.

5. Моніторинг та оцінювання ефективності. Упровадження систем моніторингу успішності студентів на основі цифрових платформ. Регулярне опитування викладачів і студентів для оцінювання переваг і недоліків змішаного навчання. Аналіз результатів навчання й корекція методів упровадження на основі отриманих даних.

Упровадження змішаного навчання в підготовку фахівців фізичної культури і спорту відкриває нові горизонти для модернізації освітнього процесу. Воно сприяє підвищенню якості освіти, розвитку цифрових компетентностей у студентів і викладачів, а також підготовці конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно працювати в умовах сучасного суспільства.

Висновки. Реалізація технологій змішаного навчання створює умови для інноваційного розвитку освітнього процесу, сприяючи підготовці фахівців, здатних відповідати викликам сучасного суспільства й інтегрувати цифрові технології в професійну діяльність. Для досягнення максимального ефекту від змішаного навчання необхідно забезпечити технічну, методичну й організаційну підтримку, а також систематично оцінювати його вплив на освітній процес. Це дасть змогу створити адаптивну, ефективну й інноваційну систему підготовки фахівців, яка відповідатиме викликам сучасності. Перспективи подальших досліджень включають удосконалення моделей змішаного навчання, інтеграцію штучного інтелекту й віртуальної реальності, а також аналіз міжнародного досвіду в цій галузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Атаманюк С. Підготовка майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до використання інноваційних видів рухової активності: методологічна основа. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2022. № 10 (3). С. 6–15. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol10i3-001>.
2. Лазоренко С. Результати експериментальної підготовки майбутніх фахівців із фізичної культури і спорту до впровадження цифрових технологій у професійній діяльності. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. № 34 (3). С. 266–272.
3. Мосейчук Ю.Ю., Цибанюк О.О. Європейський досвід підготовки вчителя фізичної культури до індивідуальної роботи з учнями. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)»*. 2022. № 6 (151). С. 102–105.
4. Семеніхіна О., Юрченко А., Рибалко П., Шукатка О., Козлов Д., Друшляк М. Підготовка майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до використання засобів Digital Health у професійній діяльності. *Information Technologies and Learning Tools*. 2022. № 89. С. 33–47. [10.33407/itlt.v89i3.4543](https://doi.org/10.33407/itlt.v89i3.4543).
5. Сущенко А.В. Інформаційно-комунікаційні технології і засоби навчання в професійній підготовці майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту. *Вісник Запорізького національного університету. Серія «Фізичне виховання та спорт»*. 2012. № 1 (7). С. 104–111.

REFERENCES

1. Atamanyuk S. (2022) Pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv fizychnoi kultury i sportu do vykorystannia innovatsiinykh vydiv rukhovoї aktyvnosti: metodolohichna osnova [Training of future physical culture and sports specialists for the use of innovative types of motor activity: methodological basis. Education]. *Innovation. Practice*, 10(3), 6–15. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol10i3-001>.
2. Lazorenko S. (2020) Rezultaty eksperymentalnoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv iz fizychnoi kultury i sportu do vprovadzhennia tsyfrovyykh tekhnolohii u profesiinii diialnosti [Results of experimental training of future physical culture and sports specialists for the implementation of digital technologies in professional activities]. *Current issues of the humanities*. 34 (3), P. 266–272.
3. Moseichuk Yu. Yu., Tsybanyuk O. O. (2022) Yevropeyskyi dosvid pidhotovky vchytelia fizychnoi kultury do indyvidualnoi roboty z uchniamy [European experience in training physical culture teachers for individual work with students]. *Scientific journal of the National Physical Education University named after M. P. Dragomanov. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, 6 (151). P. 102–105.

4. Semenikhina O., Yurchenko A., Rybalko P., Shukatka O., Kozlov D., Drushlyak M.. (2022) Pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv fizychnoi kultury i sportu do vykorystannia zasobiv Digital Health u profesiinii diialnosti [Training of future specialists in physical education and sports for the use of Digital Health tools in professional activities]. Information Technologies and Learning Tools, 89. 33–47. 10.33407/itlt.v89i3.4543.
5. Sushchenko A.V. (2012) Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia v profesiinii pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia i sportu [Information and communication technologies and learning tools in professional training of future specialists in physical education and sports]. Bulletin of the Zaporizhia National University. Series Physical Education and Sports, No. 1 (7), P. 104–111.